

Näiden ohjeiden perusteella laadittiin kertomusvuonna kaupungin suojelusuunnitelmaan kuuluvina osina huoltosuunnitelma ja rakenteellisen suojelun suunnitelma, jotka lautakunta hyväksyi.

*Rak.viran-
omaisten
tehtävät
ja vastuu
Kalliosuo-
jien henki-
löorgani-
saatio
Suojelu-
suunnitel-
mat
Suojelu-
piirien
toimistot*

Kaupunginhallitus asetti 25.3. komitean laatimaan selvityksen rakennustoimen viranomaisten tehtävistä ja vastuusta väestönsuojelussa. Keskuksen edustajina komiteassa olivat väestönsuojelupäällikkö ja suunnittelupäällikkö. Mietintö luovutettiin valmistuttuaan kaupunginhallitukselle.

Sisäasiainministeriön ohjeiden puuttuessa keskus suunnitteli kalliosuojissa tarvittavan henkilöorganisaation tehtävineen sekä lähetti laatimansa ehdotuksen sisäasiainministeriölle.

Kertomusvuonna antoi keskus kehotuksen muille kuin kaupungin omistamille, suunnitteluvollisille virastoille, laitoksille, teollisuuslaitoksille ja liikeyrityksille laatia suojelusuunnitelmat uusien ohjeiden mukaisesti.

Lisäksi tehtiin kertomusvuonna päätös, että suojelupiirien toimistojen henkilöstöä täydennetään tarpeen vaatiessa sotilaspiirin reservistä valituilla vapaaehtoisilla.

Väestönsuojelumateriaali

Kertomusvuoden väestönsuojelumateriaalihankinnoista oli merkittävin 3 000 suojanaamarin ja suodattimen hankinta arvoltaan 224 464 mk. Läntisen ja itäisen ensiapuaseman varustamista varten v. 1971 varattu 210 000 mk:n siirtomääräraha käytettiin loppuun. Ensiapuasemien materiaalista ja välineistöstä jäi puuttumaan lähinnä kirurgiseen toimintaan liittyviä lääkintävälineitä sekä muuta erilaista materiaalia n. 300 000 mk:n arvosta.

Edellisenä vuonna aloitettu katastrofiosaston varustaminen saatettiin loppuun. Osaston materiaali ryhmitettiin ja järjestettiin ensiapukomppanian osalta Valpurinpuiston kalliosuojaan ja pelastuskomppanian osalta Erottajan kalliosuojaan valmiusvaatimuksia vastaavaksi. Suunnitelmien mukaisia materiaalin varustoinnin kehittämistyötä ja määräysten mukaisia huoltotoimenpiteitä jatkettiin.

Viesti- ja hälytystoiminta

*Radio- ja
kaiutinverkko*

Kiinteän radioverkon täydentämistä jatkettiin asentamalla valmiiksi kaupunginkanslian ja -hallituksen radioasema käyttölaitteineen. Lisäksi rakennettiin eräisiin suojelulohkojen sijoituspaikkoihin antennilaitteet ja väestönsuojelukeskuksen koulutuspaikkaan sisäinen kaiutinverkko, jota voidaan käyttää koulutus- ja harjoitustilaisuuksissa mm. tilannekuvausten antamiseen.

*Huolto- ja
korjaus-
toiminta*

Normaalijajan huolto- ja korjaustoiminnan tehostamiseksi otettiin kertomusvuoden aikana käyttöön osa ns. muodostelmaverkon radiokalustosta sijoittamalla sitä toimistoon, suojahoidon tukikohtaan sekä työnjohtoportaan ajoneuvoihin. Toimenpide edistää myös kaluston kunnossapysymisen valvontaa.

*Suurteho-
hälytin-
asemat*

Kertomusvuoden aikana saatettiin loppuun Muurimestarintien, Strömbergintien ja Perustien suurtehohälytin-asemien laiteasennukset, joten kahdeksan suunnitellusta yhdestätoista asemasta on valmistunut. Vuosaaren vesitornin alaosaan rakennetun laitesuojan valmistuttua kiinnitettiin suurtehohälyttimen sireenipää vesitornin katolle tehtyyn jalustaan. Kunnantielle tulevaa hälytin-asemaa varten tilattiin 20 metrin terästorni, joka toimitettiin kertomusvuoden lopulla pystytyspaikalle. Lisäksi otettiin vastaan edellisenä vuonna tilatut 12 paineilmasäiliötä vielä puuttuvan kolmen hälytin-aseman rakentamista varten.

Koulutustoiminta

Väestönsuojelukeskuksen järjestämä koulutus ym.

Yleisen väestönsuojelun kurseja pidettiin 42, jotka kestivät yht. 284 tuntia. Osanottajia oli kaikkiaan 779, joista kunnalliselta 648 (83 %) ja vapaaehtoiselta sektorilta 131 (17 %). Osallistuneista oli miehiä 83 % ja ensikertalaisia 32 % (ks. taulu 1 A, s. 462).

Yleinen väestönsuojelu

Alueväestönsuojelukeskuksen henkilöstön koulutusta jatkettiin toimistoittain pidettävillä perehdyttämiskursseilla. Tilanteen pohjalta vietiin läpi lääkintätoimiston kurssi ja yhteinen palotoimiston sekä pelastus- ja suojarakennetoimiston kurssi. Näillä kursseilla saatiin loppuun toimistoittain järjestetty harjoitussarja.

Toimintavalmiuskoulutuksessa järjestettiin perustajavirastojen suojelejohtajille ja heidän apulaisilleen sekä kortistonhoitajille opetustilaisuus henkilösijoitusten yhtenäistämiseksi sekä perehdytettiin normaaliajan katastrofiorganisaatioon kuuluvien 29. Pelastuskomppanian ja 29. Ensiapukomppanian johtajat, alijohtajat ja hälyttäjät perustamistoimintaan ja valmiusvarastoihin Erottajan ja Valpurinpuiston kalliosuojissa.

Peruskoulutuksen Valtion väestönsuojelukoulussa suorittaneet suojeleusastojen komppanianpäälliköt perehdytettiin väestönsuojelun johtamisjärjestelyihin Helsingissä. Näihin tilaisuuksiin osallistuvat myös tuhoalueiden ja suojeleusastojen johtajat apulaisineen. Syksyllä pidettiin lisäksi tälle johtajistoryhmälle informointitilaisuus ajankohtaisista kysymyksistä. Muodostelmien johtajistoa koulutettiin lisäksi sekä kunnallisella että vapaaehtoisella sektorilla joukkueen johtajien päivä- ja iltakursseilla.

Puhdistuskoulutus sammutus- ja ensiapumuodostelmien ryhmänjohtajille aloitettiin syyskaudella uutena koulutusaiheena.

Evakuoinnin suoritushenkilöstökiintiön koulutus saatiin päätökseen kertomusvuoden aikana.

Yleisen väestönsuojan valvojan ja hoitohenkilöstön kursseilla perehdytettiin kalliosuojien organisaatioon sijoitettu henkilöstö ao. suojissa teknillisiin laitteisiin ja niiden käyttöön.

Opetustilaisuuksia järjestettiin kymmenessä kalliosuojassa. Kaupungin muista virastoista oppilaisiksi määrättyjen lisäksi näihin tilaisuuksiin osallistui väestönsuojelukeskuksen omaa suojanhoitohenkilökuntaa.

Virasto- ja laitossuojelun kurseja pidettiin 48 (696), joilla oli osanottajina yht. 1 013, joista 507 miestä ja ensikertalaisia yht. 714. Kurssit käsittivät peruskursseja (=yleinen osa, palo- ja pelastusosa ja ensiapu I), jatkokursseja (ensiapu II), suojelevalvojakursseja ja suojelejohtajan peruskurssin (ks. taulu 1 B, s. 462).

Virasto- ja laitossuojelun kurssit

Viimeksi kuluneena seitsemänä vuotena järjestettiin kurseja ja niillä oli osanottajia seuraavasti:

Kurssitoiminnan kehitys

vuosi	yleinen väestönsuojelu		virasto- ja laitossuojelu+ensiapu		yhteensä	
	kurseja vuodessa	osanottajia	kurseja vuodessa	osanottajia	kurseja vuodessa	osanottajia
1968	33	524	38	1 115	71	1 639
1969	26	584	37	1 054	63	1 638
1970	23	753	48	1 041	71	1 794
1971	29	701	58	1 371	87	2 072
1972	22	736	52	1 104	74	1 840
1973	24	712	44	998	68	1 710
1974	42	779	48	1 013	90	1 792
yhteensä	199	4 789	325	7 696	524	12 485

Muu väestönsuojelukoulutus

Valtion väestönsuojelukoulu Valtion väestönsuojelukoulussa järjestettiin kertomusvuonna kolmessa erässä 21.–25.4., 5.–9.5. ja 19.–23.5. toimintaharjoitus, johon osallistui SiuOs 29:n henkilöstö.

Lisäksi osallistui eri kursseihin 2 henkilöä kunnalliselta ja 11 henkilöä vapaaehtoiselta sektorilta.

Hgin väestönsuojeluyhdistyksen koulutustilaisuudet Yhdistys järjesti yht. 92 yleistä kurssia tai opetustilaisuutta, joihin osallistui yht. 2 008 henkilöä sekä 56 teollisuuden tai liikeyritysten kurssia tai opetustilaisuutta, joihin osallistui 1 047 henkilöä (ks. taulu 2, s. 463).

SPR:n koulutustilaisuudet Suomen Punaisen Ristin Helsingin ja Uudenmaan piiriin Helsingissä järjestämä ensiapukoulutus käsitti kertomusvuonna 392 kurssia, joista 287 ensiapu I, II ja III kurssia, osanottajia oli kaikkiaan 7 377 (ks. taulu 3, s. 463).

Valistustoiminta

Turvallisuutta ja väestönsuojelua koskevan opetuksen tehostamiseksi on sisäasiainministeriön toimesta valmistettu »Suojele itseäsi ja muita» opetusohjelma. Kaupunginhallitus oikeutti virastot ja laitokset järjestämään ohjelman sisältämää koulutusta tai hankkimaan ohjelmaan liittyviä kirjoja sekä antoi väestönsuojelukeskukseen tehtäväksi hoitaa keskitetysti hankittujen opetusohjelmakettien lainaamisen.

Rakenteellinen suojele

Suojapaikkojen lukumäärä Väestönsuojelulautakunnan hallinnossa olevissa kalliosuojissa oli vuoden lopulla 60 475 suojapaikkaa yleisölle ja 2 264 suojapaikkaa vss-organisaatiolle.

Kertomusvuoden aikana valmistui Myllypuron asuntoalueen yhteinen väestönsuoja, jossa on suojapaikkoja 7 161 sekä Vuosaaren suurtehohälyttimen laitesuoja, jossa on neljän hengen suojapaikat. Suojapaikkojen määrä lisääntyi täten 7 165:lla.

Suojien rakentaminen ja suunnittelu Tähtitornivuoren uuden kalliosuojan sisustustyöt aloitettiin. Uusia rakennuskohteita olivat Dagmarinkadun, Arkadianmäen ja Itä-Pasilan kalliosuojat sekä Kunnantien ensiapuasema, joiden lounhintatyöt olivat kertomusvuonna käynnissä.

Kertomusvuonna saatiin valmiiksi Kontulan asuntoalueen yhteisen väestönsuojan luonnospiirustukset ja Maunulan kalliosuojan luonnossuunnitelmat. Lisäksi olivat suunnitteilla Jakomäen ja Mellunmäen yhteiset kalliosuojat.

Talokohtaisten väestönsuojien tarkastaminen 1.6. alkaen väestönsuojelukeskukseen palkattiin talokohtaisten väestönsuojien tarkastaja. Kertomusvuoden aikana tarkastettiin 453 väestönsuojaa, joista n. 30 %:ssa oli pienehköjä puutteita ja korjattavia kohteita. N. 3 %:ssa tarkastetuista kohteista todettiin huomattavia rakenteellisia virheitä ja puutteita, joista ilmoitettiin rakennustarkastusvirastolle tarvittavia jatkotoimenpiteitä varten. Tarkastuksen yhteydessä suoritettiin myös piirustusten ja suojuettelojen vertailua vallitsevaan tilanteeseen, jolloin piirustuksia täydennettiin. Tarkastuksissa löytyi 15 sellaista suojaa, joista väestönsuojelukeskusella ei ollut tietoa.

Muut tehtävät Kertomusvuonna valmistui kaupungin suojeleluunnitelman osasuunnitelma »rakenteellisen suojeleluunnitelma».

Kalliosuojaryhmiin määrättyjen henkilöiden jatkokoulutusta jatkettiin lähinnä koneiden ja laitteiden käsittelyharjoituksena.

Muusta rakenteelliseen suojeleluun liittyvästä toiminnasta mainittakoon lisäksi muille virastoille,